

Кузьменко О.М, студентка

Науковий керівник: Євченко Н.Г., к.е.н., доцент

Українська академія банківської справи

Національного банку України, м. Суми

ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МОДЕЛІ ОЧІКУВАНИХ ВИТРАТ БАНКАМИ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день банки мають можливість використовувати для обліку знецінення фінансових активів дві моделі обліку: модель понесених витрат та модель очікуваних витрат. Перша модель визначається МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка», а друга – МСФЗ 9 «Фінансові інструменти». Зауважимо, що вимоги МСФЗ 9 мають застосовуватись для річних періодів, які починаються на або після 1 січня 2015 року. Аналіз фінансової звітності банків України засвідчив, що не зважаючи на можливість застосовувати МСФЗ 9 достроково, банки поки що не мають такого наміру. Тому, на нашу думку, постає необхідність з'ясувати особливості моделі очікуваних витрат.

Модель понесених витрат передбачає, що всі позики в підсумку будуть погашені, доки не з'явиться беззаперечний доказ несприятливого результату. Лише в цьому разі відбувається списання частини вартості позики [1]. Світова фінансова криза виявила недоцільність такого підходу, оскільки він має надміру оптимістичне початкове відображення величини активів на балансі. В подальшому ж, у міру появи нових доказів (свідчень), відбувається масове списання значних сум з початкової вартості активів. Критики стверджували, що визнаючи втрати вже за фактом їх здійснення, банки не могли створювати адекватні резерви під погані борги, тобто була відсутня система «раннього оповіщення»

В рамках нової моделі очікувані втрати визнаються протягом корисного строку використання активів. Дана процедура має здійснюватись постійно, а не лише в разі появи об'єктивних свідчень зменшення корисності активу. В

цілому, таке визнання буде більш точно відображати справжню вартість активів. Зокрема, при прийнятті рішення про видачу кредиту банки будуть більш точно визначати свої очікувані доходи за цим кредитом і приймати більш виважені та правильні рішення. Стосовно резервів під можливі втрати за активними операціями, то вони також будуть формуватись протягом всього корисного строку використання активу [2]. Інвестори матимуть змогу отримати фінансову інформацію, яка точніше відображатиме дійсний фінансовий стан банку.

Для того, щоб банкам було легше створювати резерви і приймати правильні рішення стосовно знецінення активів модель включає підхід «трьох відер», згідно з яким всі кредити розбиваються на три категорії залежно від якості. Також оцінювання очікуваних витрат за активами має відображати: всю допоміжну інформацію, яка буде корисною для здійснення майбутнього оцінювання, спектр усіх можливих результатів разом із ймовірностями їх настання, вартість грошей у часі.

Модель очікуваних витрат дає можливість банкам швидше списувати сумнівну заборгованість з балансу: якщо якість кредиту погіршиться до тієї міри, що стане цілком можливо взагалі не отримати відшкодування, визначені за контрактом, то банк матиме можливість визнавати витрати. Поняття «цілком можливо» передбачає певну критичну точку, в якій починає прискорено зростати ймовірність неотримання готівки в разі подальшого погіршення якості активів. Слід зауважити, що багато в чому модель очікуваних витрат ґрунтуватиметься на професійному судженні, яке має в першу чергу враховувати ринкові індикатори.

Єдиним, проте досить вагомим недоліком впровадження нової моделі може бути втрата співставності фінансової звітності серед банків. Окремі експерти вважають, що МСФЗ 9 принесе користь лише регуляторам [3].

Таким чином, нова модель очікуваних витрат за МСФЗ 9 має на меті окрім врахування поточного фінансового стану, здійснювати оцінювання майбутніх змін вартості активу, що має попередити кризові явища у процесі

діяльності банків.

Список використаної літератури

1. МСБО 39 Фінансові інструменти: визнання та оцінка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/>. – Назва з екрану.

2. МСФЗ 9 Фінансові інструменти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/>. – Назва з екрану.

3. Банки верят в МСФО 9 несмотря на скептицизм некоторых [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://gaap.ru/news/120999/>. – Назва з екрану.